O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI,
CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI

"TASDIQLAYMAN"
____
O'quv ishlari bo'yicha prorektor
A.A.Elmurodov
2024 yil "__" ____08____

MOLIYA ASOSLARI

FANI BO'YICHA

SILLABUS

(Sirtqi ta'lim 2-3 bosqich talabalari uchun)

Bilim sohasi:	400000	–	Biznes, boshqaruv va huquq
Ta'lim sohasi:	410000	–	Biznes va boshqaruv
Ta'lim yo'nalishi:	60410100	–	Buxgalteriya hisobi va audit (qishloq xo'jaligida)

Samarqand – 2024

Modul / FAN SILLABUSI
Iqtisodiyot fakulteti
60410100 – Buxgalteriya hisobi va audit (qishloq xo‘jaligida) ta’lim yo‘nalishi

Fan nomi:	*Moliya asoslari*
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	MOLASB1406
Yil:	2024-2025/2025-2026
Semestr:	4-5
Ta’lim shakli:	Sirtqi
Mashg‘ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	240
Ma’ruza	16
Amaliy mashg‘ulotlar	24
Laboratoriya mashg‘ulotlari	
Seminar	–
Mustaqil ta’lim	200
Kredit miqdori:	8
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O‘zbek-rus

Fan maqsadi (FM)	
FM1	Talabalarga moliya munosabatlarini tashkil etishning nazariy, huquqiy, tashkiliy asoslari haqida bilimlar berish, ularda davlatning hozirgi davrdagi moliyaviy siyosatining asosiy yo‘nalishlariga mos nazariy va amaliy bilimlarni shakllantirishdan iborat.

Fanni o‘zlashtirish uchun zarur boshlang‘ich bilimlar	
1.	Iqtisodiyot nazariyasi
2.	Buxgalteriya hisobiga kirish
3.	Moliyaviy hisob asoslari

Ta’lim natijalari (TN)	
	Bilimlar jihatidan:
TN1	Moliyaning mohiyati va funksiyalarini, moliya tizimi va moliyaviy boshqaruvning o‘ziga xos jihatlarini, davlat budjeti haqida tasavvurga ega bo‘lishi kerak;
TN2	Moliyaviy boshqaruvning o‘ziga xos jihatlarini, davlat budjeti haqida tasavvurga ega bo‘lishi kerak;

E-mail:	umidarah@mail.ru
Tashkilot:	Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti “Iqtisodiyot va buxgalteriya hisobi” kafedrasi
Taqrizchilar:	1. S.N.Toshnazarov -Samarqand iqtisodiyot va servis instituti “Buxgalteriya hisobi” kafedrasi mudiri,iqtisodiyot fanlari doktori, professor 2.M.Sh.Mardonov -Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti Samarqand filiali “Buxgalteriya hisobi va statistika” kafedrasi mudiri, i.f.b.f.d., dotsent

Mazkur Sillabus universitet o‘quv-uslubiy Kengashning 2024 yil 29.08 dagi 1 sonli yig‘ilishi bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur Sillabus “Iqtisodiyot va buxgalteriya hisobi” kafedrasining 2024 yil 26.08 dagi 1 sonli yig‘ilishi bayoni bilan maqullangan.

O‘quv-uslubiy boshqarma boshlig‘i	R. Ro‘ziqulov
Fakultet dekani	A.Alikulov
Kafedra mudiri	U.Eshmuradov
Tuzuvchilar	U.Raximova

chop ettirgan bo'lsa;

- tarixiy jarayonlarni sharxlay bilsa;

b) 4 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushingan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa meъyoriy xujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.

d) 3 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fan haqida umumiy tushunchaga ega bolsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilsa;
- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.

g) quyidagi hollarda talabaning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baxo bilan baholanishi mumkin:

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yol qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

Fan o'qituvchisi haqida ma'lumot

Mualliflar:	**Raximova U.R**– "Iqtisodiyot va buxgalteriya hisobi" kafedrasi assistenti

TN3	Moliyaviy resurslarni boshqarish usullari, moliyaviy faoliyatning o'ziga xos xususiyatlarini bilishi kerak;
TN4	Davlat budjetining optimal modelini ishlab chiqishini bilishi kerak;
	Ko'nikmalar jihatidan:
TN5	davlat budjeti ko'rsatkichlarining prognoz hisob-kitobini tuzish, davlat budjeti ijrosini tahlil etish, moliya tizimi rivojlanishi tendensiyalarini aniqlash hamda ilmiy-amaliy tadqiqotlarni o'tkazish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak;
TN6	Moliyaviy resurslarni boshqarish usullari, moliyaviy faoliyatning o'ziga xos xususiyatlarini bilishi kerak;
TN7	Davlat budjetining optimal modelini ishlab chiqishini bilishi kerak va foydalana oladi;

Fan mazmuni	
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)	
M1	"Moliya asoslari" faniga kirish. Moliyaning vujudga kelishi va iqtisodiy tizimdagi o'rni
M2	Moliyaviy siyosat
M3	Xalqaro moliya asoslari
M4	Davlat budjetining mohiyati va ahamiyati
M5	Davlat budjeti daromadlari . Davlat budjeti xarajatlari
M6	Davlatning budjetdan tashqari jamg'armalari
M7	Davlat krediti
M8	Agrar korxonalarda aylanma kapitalni tashkil etish va moliyalashtirish
Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulotlar (A)	
A1	Moliyaning vujudga kelishi, mohiyati va iqtisodiy tizimdagi o'rni
A2	O'zbekiston Respublikasining moliya tizimining bo'g'inlari va sferalari
A3	Zamonaviy iqtisodiyot va davlat moliyasi
A4	Moliya tizimi
A5	Moliya va kredit
A6	Moliya va baho
A7	Davlat moliyasi
A8	Moliyaviy siyosat
A9	Moliya mexanizmi
A10	Davlat krediti
A11	Agrar korxonalar moliyasining umumiy tavsifi va uni tashkil etish asoslari
A12	Agrar korxonalarning xarajat va daromadlari, foyda va rentabelligi

Mustaqil ta'lim (MT)		
MT1	Moliyaning mohiyati va iqtisodiy tizimdagi o'rni.	8
MT2	Moliya tizimi	8
MT3	Moliyaviy siyosat	8
MT4	Moliyaviy nazorat	8
MT5	Moliya nazariyalari	8
MT6	Xalqaro moliya	8
MT7	Davlat budjetining mohiyati va ahamiyati	8
MT8	Budjet tizimi budjet tuzilmasi	8
MT9	Davlat budjeti daromadlari tizimi	8
MT10	Davlat budjeti xarajatlari tizimi	8
MT11	Budjet jarayoni	8
MT12	Davlatning budjetdan tashqari maqsadli fondlari	8
MT13	Davlat krediti	8
MT14	Agrar korxonalar moliyasining umumiy tavsifi va uni tashkil etish asoslari	8
MT15	Pul mablag'lari va hisob-kitoblarni tashkil etish	8
MT16	Agrar korxonalarning xarajat va daromadlari, foyda va rentabelligi	8
MT17	Agrar korxonalar aylanma kapitalini tashkil etish va undan foydalanish	8
MT18	Agrar korxonalar faoliyatini qisqa muddatli kreditlash	8
MT19	Agrar korxonalar investitsiya faoliyatining moliyaviy mexanizmi	8
MT20	Agrar korxonalarda moliyaviy rejalashtirish va biznes-reja tuzish	8
MT21	Uy xo'jaliklari moliyasi	8
MT22	Davlatning moliyaviy salohiyati va uning xo'jalik yurituvchi sub'yektlar moliyasi bilan o'zaro bog'liqligi	8
MT23	Xo'jalik yurituvchi sub'yektlarning moliyaviy resurslari va kapitali	8
MT24	Byudjet daromadlarining mazmun-mohiyati va ularni shakllantirish prinsiplari	8
MT25	Byudjet xarajatlari: mazmun-mohiyati, tarkibi, tuzilmasi va klassifikatsiyasi	8
Jami soat		**200**

Asosiy adabiyotlar	
1.	T. Malikov.,Moliya:nazariy asoslari. O'quv qo'llanma -Toshkent 2020
2.	Vahobov A.V., Malikov T.S., Moliya. Darslik. -Toshkent: "Iqtisod-Moliya", 2011.
Qo'shimcha adabiyotlar	
1.	Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda erkin va farovon yashaylik.
2.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 28-martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida davlat boshqaruvi tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-5696 son Farmoni.
3.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 31-martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida kadrlar tayyorlash tizimini tubdan takomillashtirish to'g'risida"gi PQ-187-son qarori.
4.	O'zbekiston Respublikasining Qonuni. 2022-yil uchun O'zbekiston Respublikasining Davlat budjeti to'g'risida. 2021-yil 30-dekabr, O'RQ-742-son.
5.	O'zbekiston Respublikasining Qonuni. O'zbekiston Respublikasining budjet kodeksi. 21.04.2021 yil, O'RQ-683-son.
6.	Ataniyazov J.X. Xalqaro moliya munosabatlari. Darslik. -Toshkent: O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati nashriyoti, 2014.
7.	Vahobov A.V., Malikov T.S. Moliya. Darslik. -Toshkent: "Noshir", 2012.
8.	Nurmuxamedova B., Kabirova N. Moliya. O'quv qo'llanma. -Toshkent: "Iqtisod-Moliya", 2017.
9.	Н.Ю. Исакова .ФИНАНСЫ. Учебник. Екатеринбург Издательство Уральского университета 2019.

Talabaning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yorita olsa;
- fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola